

Tilinpäätöksen ennakkotieto 2024

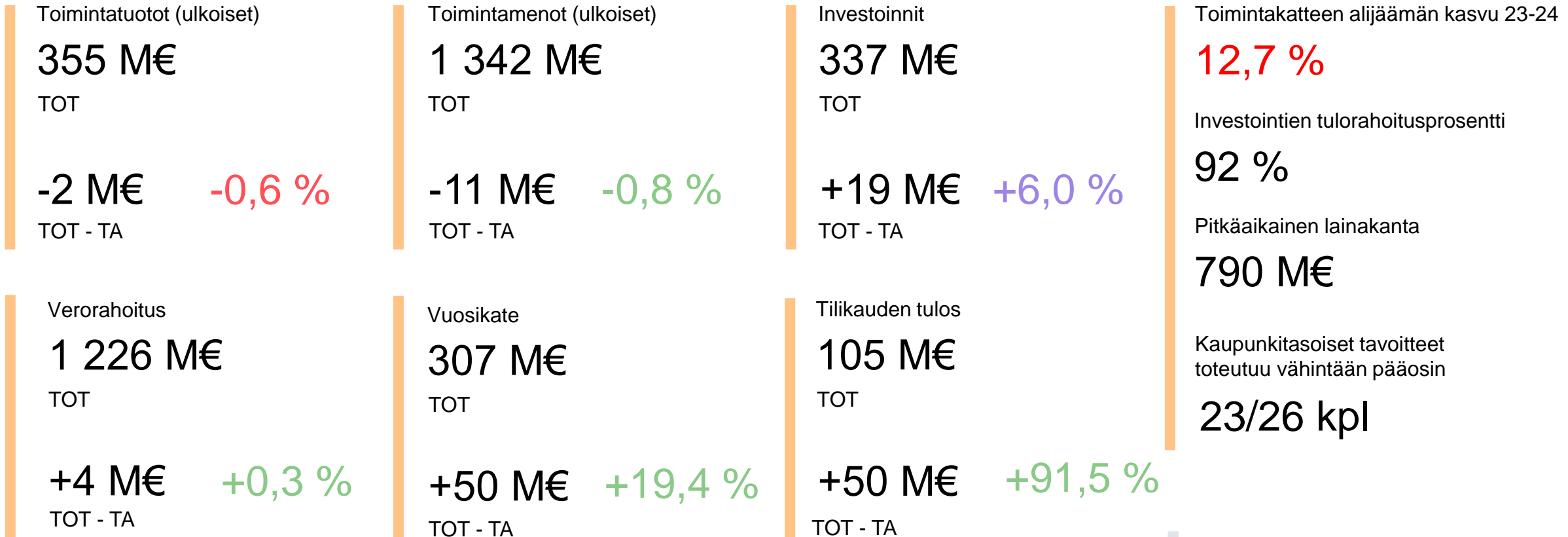
Kaupunginhallitus 10.2.2025

Valtuusto 24.2.2025

Maria Jyrkkä

Tunnusluvut kääntyivät loppusyksyn aikana positiivisempaan suuntaan – erien sisällä kuitenkin olennaisia poikkeamia

TOT = Vuoden toteuma

TA = Alkuperäinen talousarvio

Tilinpäätöksen ennakkotiedon luvut ovat kirjanpidon toteumaa 28.1.2025 tilanteessa. Tiedot tarkentuvat vielä joltain osin lopulliseen tilinpäätökseen.

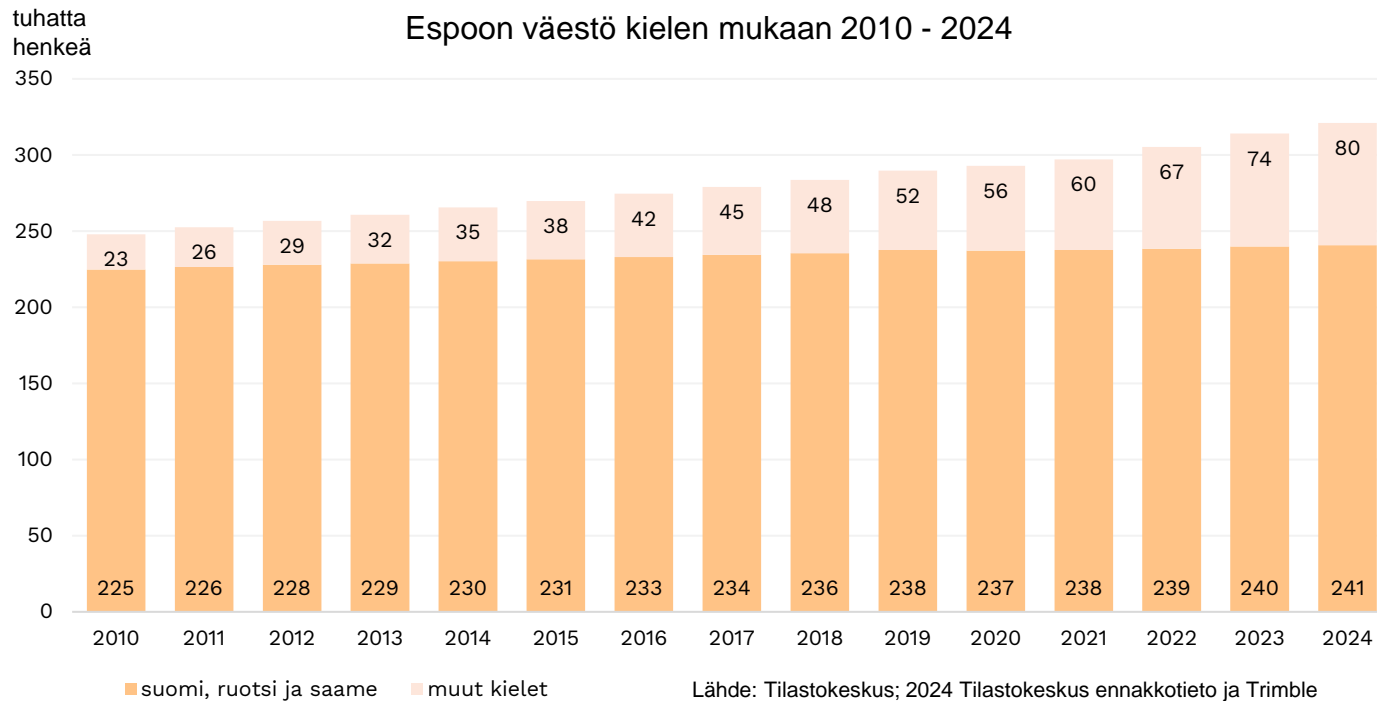
Toimintaympäristön kehitys

Vieraskielisten määrä kasvaa enemmän kuin kotimaankielisten

Espon väkiluku vuoden 2024 lopussa

321 030

Väestön avainluvut, ennakkotieto 2024

Vieraskielisiä
80 260

Vieraskielisten
osuus väestöstä
25 %

Väestönkasvu 2024 (henk.)
7 010

Väestönkasvu 2024 (%)
2,2 %

Muuttovoittoa (henk.)
5 430

-1 960
Henkeä vähemmän
kuin vuonna 2023

Nettomaahanmuuton
osuus väestönkasvusta
50 %

Syntyneiden määrä
3 460

Suurempi kuin
vuonna 2023

Kuolleiden määrä
1 790

Pienempi kuin
vuonna 2023

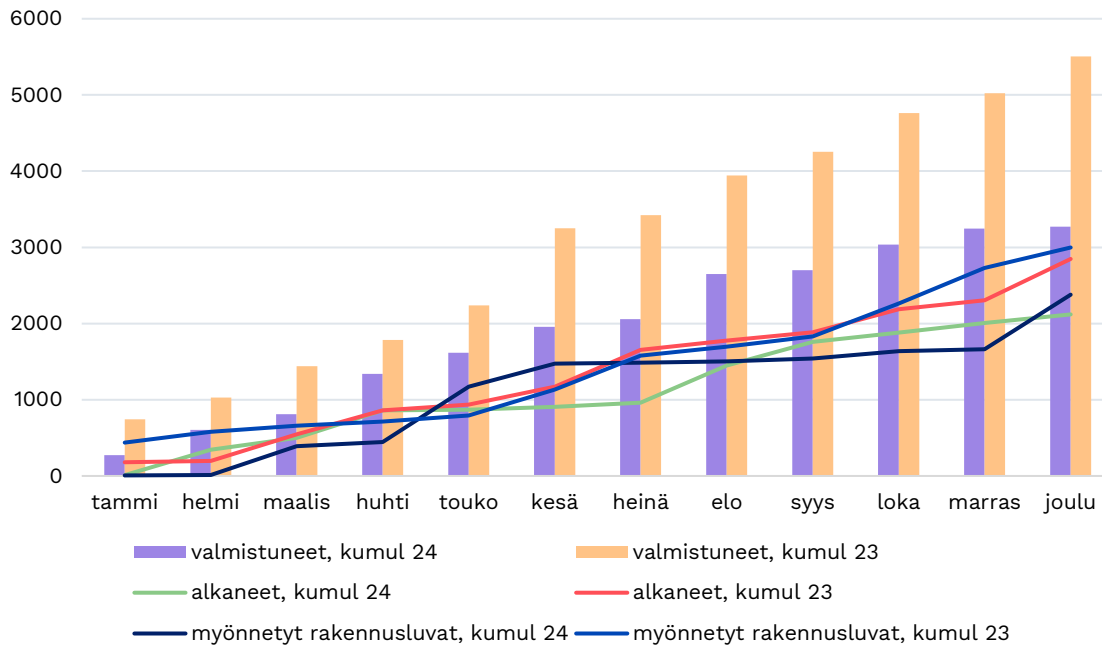
Huom. : Kaikki tiedot ovat ennakkotietoja, joten voivat muuttua kun Tilastokeskus julkistaa viralliset luvut

Asuntoja valmistui tavoitteen mukaisesti

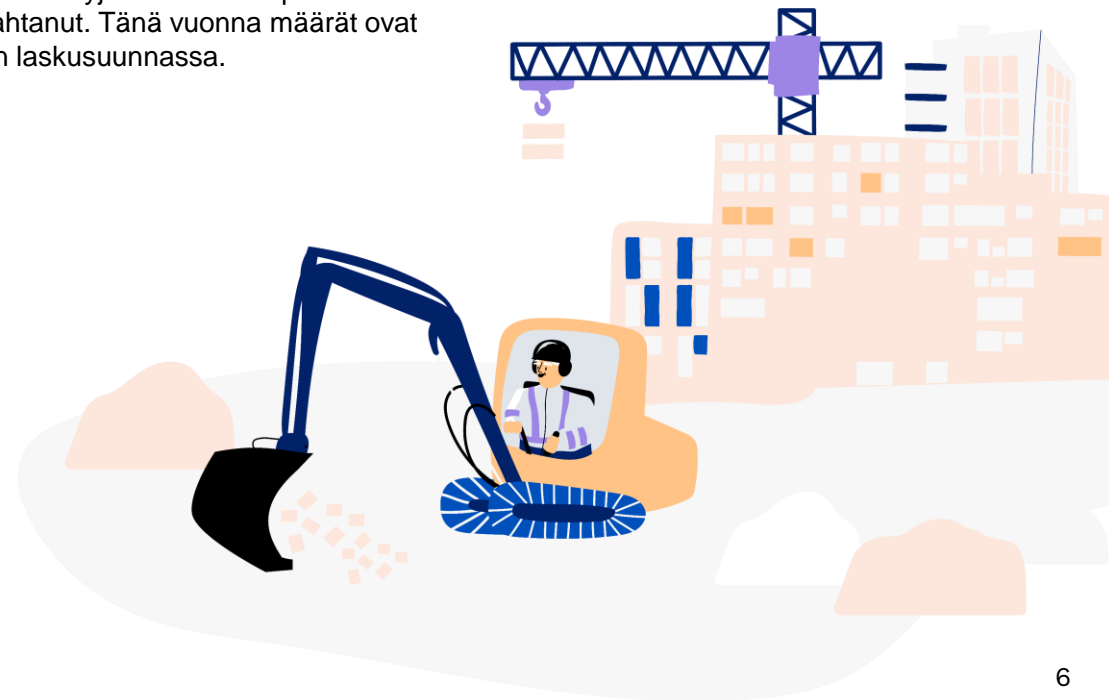
3 270

uutta asuntoa vuonna 2024

Asunnot

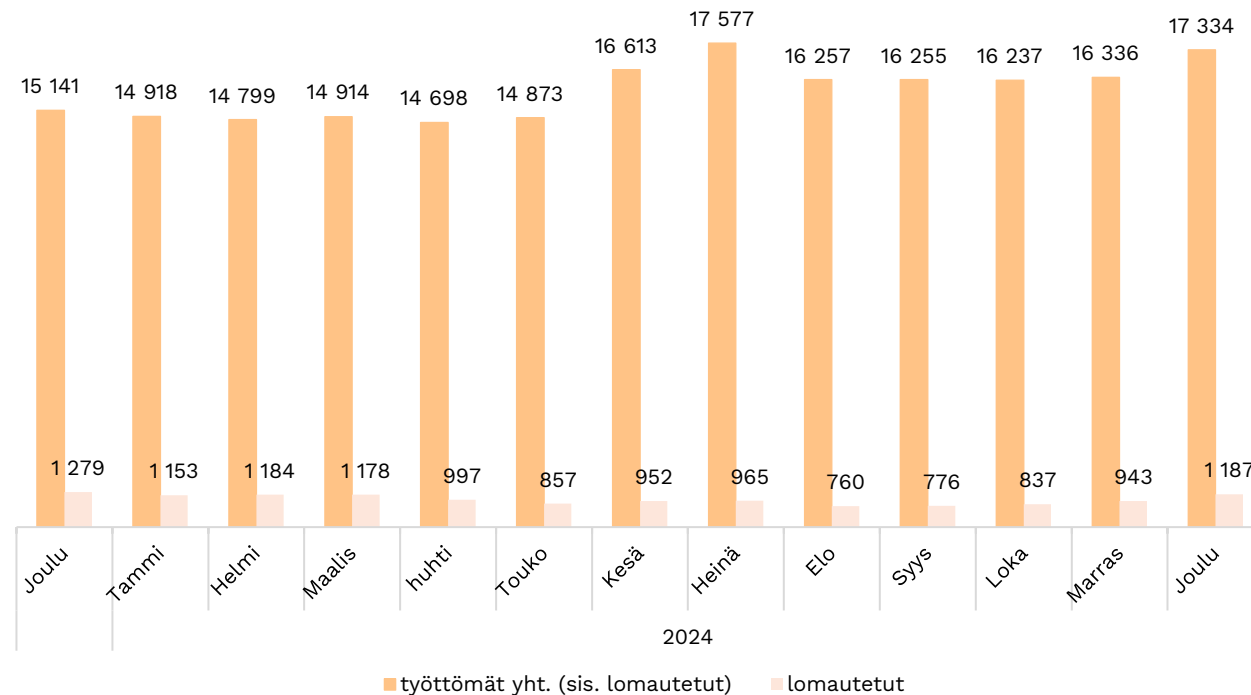

Uusia asuntoja valmistui 3270 vuonna 2024, kun vuotta aiemmin määrä oli 5507. Asuntorakentamisen heikko markkinatilanne jatkuu ja asuntoaloitusten sekä myönnettyjen rakennuslupien määrä on romahtanut. Tänä vuonna määrät ovat edelleen laskusuunnassa.

Työttömyysluvut edelleen kasvussa

Työttömät ja lomautetut Espoossa 2023 - 2024

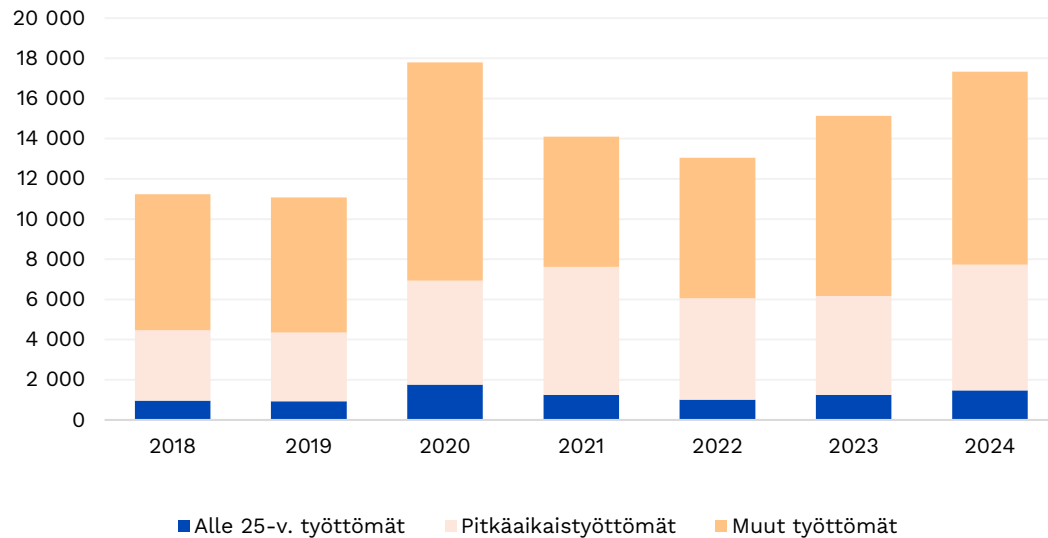

Työttömyystilanne 31.12.2024 (TEM)	2024	2023	2019
Työttömien osuus työvoimasta	10,9 %	9,8 %	7,7 %
Työttömiä	17 334	15 141	11 074
Pitkäaikaistyöttömiä	6 263	4 921	3 431
15-24 v. työttömiä	1 465	1 255	922
Avoimia työpaikkoja	599	1 284	2 062

10,9 %
 Tyött. osuus
 työvoimasta Espoossa.
 Uusimaa 11,7 %, Suomi 12,0 %

Avointen työpaikkojen määrä puolittunut viime vuodesta

Työttömien lkm joulukuussa 2018-2024

Työttömien määrä on kasvanut vuoden 2023 maaliskuusta lähtien. Kasvu jatkui koko vuoden 2024. Etenkin alle 25-vuotiaiden työttömyys kasvoi voimakkaasti ja vuoden lopulla myös pitkäaikaistyöttömyyden kasvu kiihtyi. Avointen työpaikkojen määrä romahti vuoden 2024 aikana: vuoden lopulla määrä oli 599 eli alle puolet vuodentakaisesta määrästä.

Joulukuussa 2024 työttömien osuus työvoimasta oli noin prosenttiyksikön korkeampi ja työttömiä oli 2193 (14,5 %) enemmän kuin vuotta aiemmin.

599 kpl
 Avoimia työpaikkoja
 Espoossa (vuotta aiemmin
 1 284 kpl)

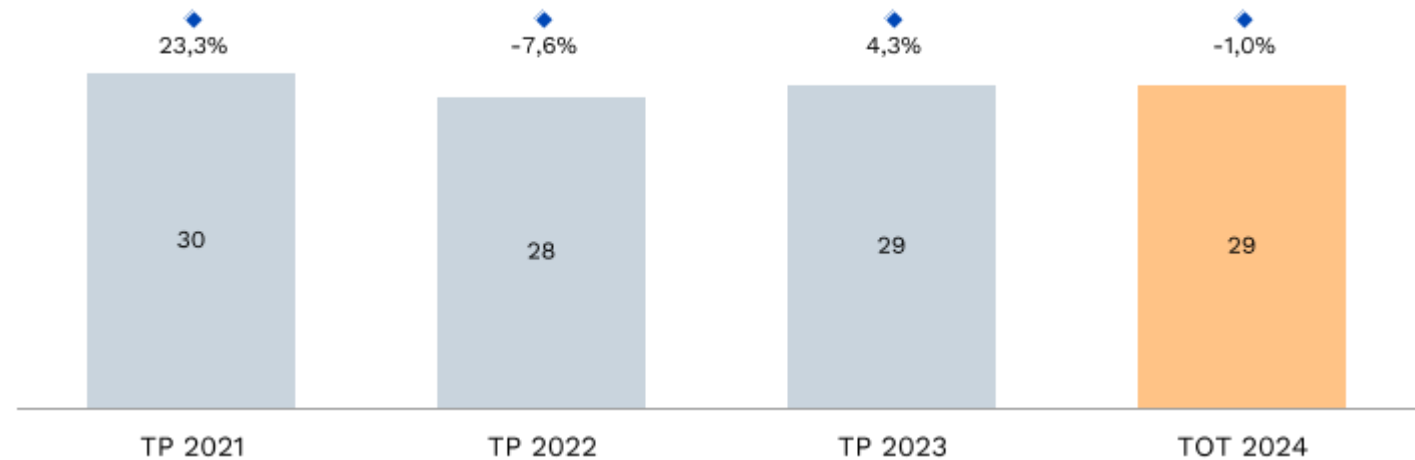

Työmarkkinatuen määrä ylitti talousarvion

Työmarkkinatuen kunnan maksuosuuden määräraha oli vuonna 2024 yhteensä 28,5 milj. euroa, ja talousarvion toteuma oli 28,9 milj. euroa. Kasvuun vaikutti heikko taloussuhdanne, jonka vaikutukset näkyvät työllisyystilanteen heikkenemisenä.

Työmarkkinatuen määrä laski viime vuoden vastaavaan ajankohtaan nähden 0,3 milj. euroa. Vuoden sisällä työttömyysjaksot ovat suhteellisesti lyhentyneet tietyillä päiväkertymillä. Muutokset työttömyysjaksojen välillä alensivat työmarkkinatuen kustannuksia.

Työmarkkinatuki - Milj. EUR

Henkilöstö

Henkilöstömäärä oli vuoden lopussa 11 130

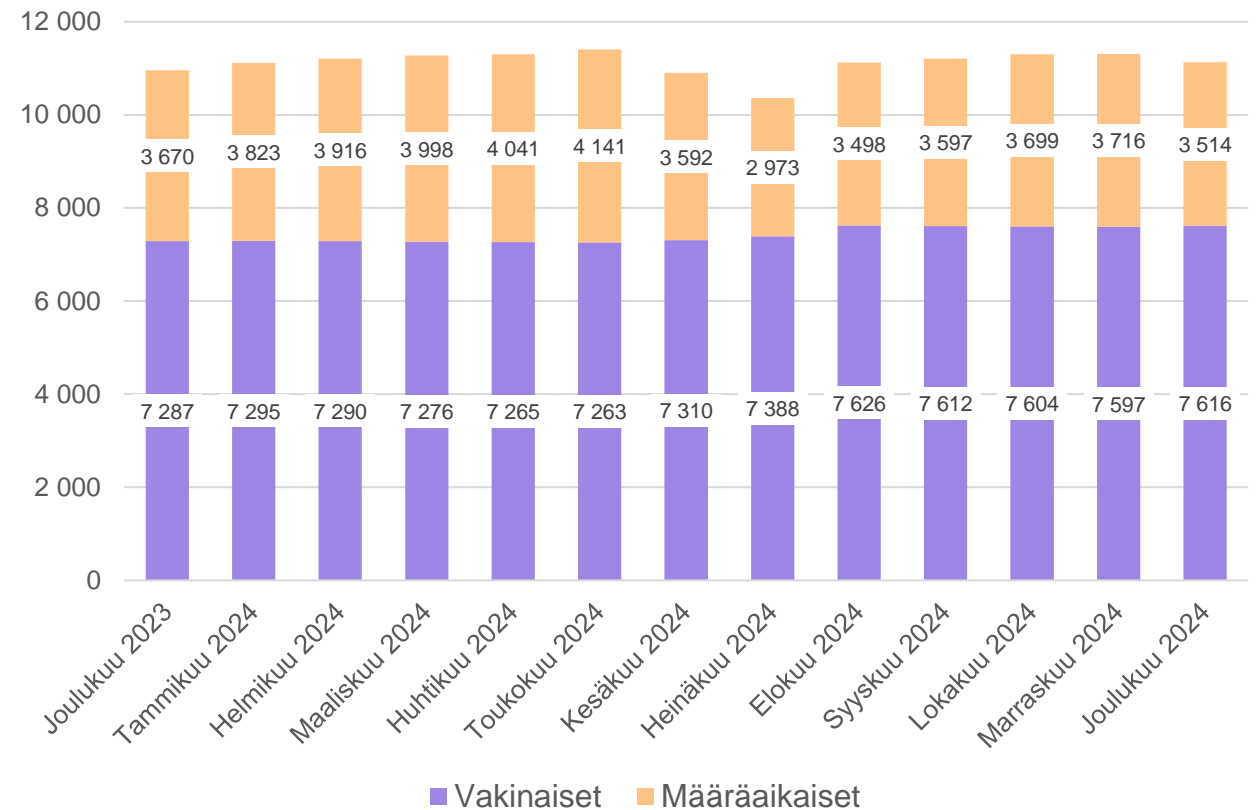
7 616

Vakinaisia koko henkilöstöstä. Vakinaisen henkilöstön määrä kasvoi vuoden aikana 329 henkilöllä.

3 514

Määräaikaisia koko henkilöstöstä. Määräaikaisten määrä väheni vuodessa 156 henkilöllä.

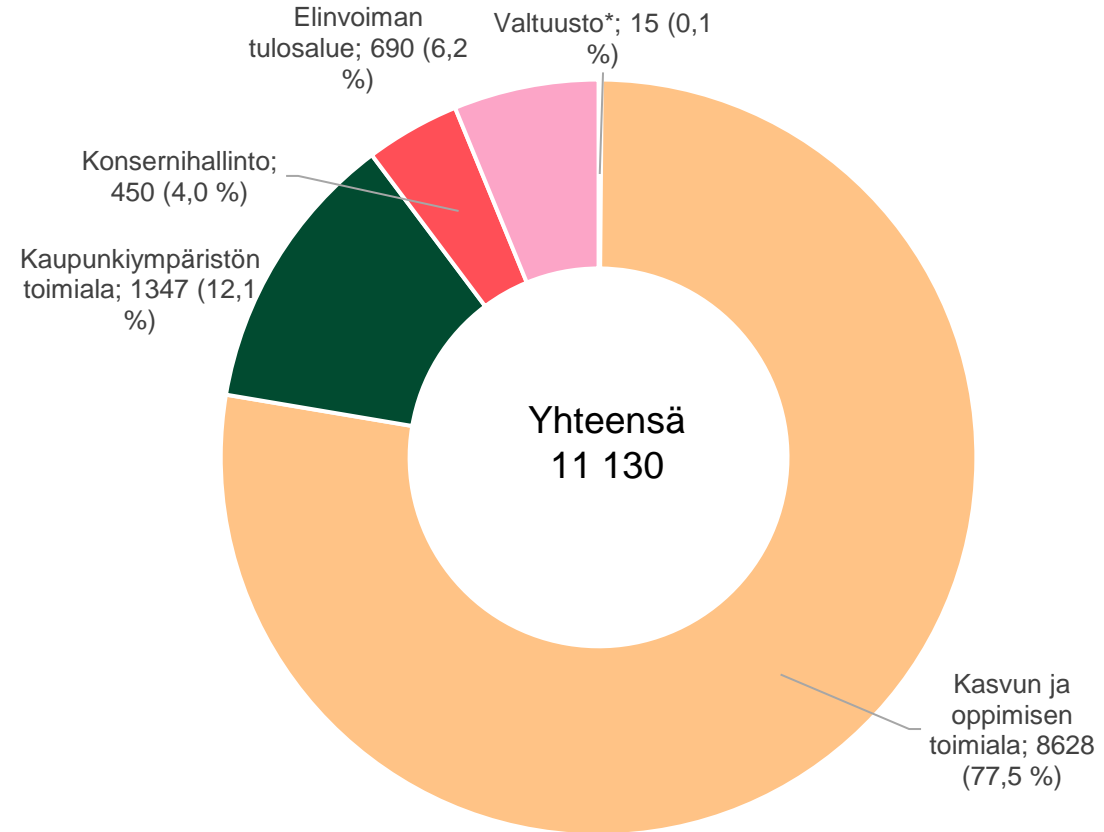
Henkilöstömäärä joulukuu 2023-joulukuu 2024

Henkilöstömäärä toimialoilla

173 henkilöä oli kokonaishenkilöstömäärän kasvu vuoden 2024 aikana

n. 78 % Kaupungin henkilöstöstä työskentelee kasvun ja oppimisen toimialalla

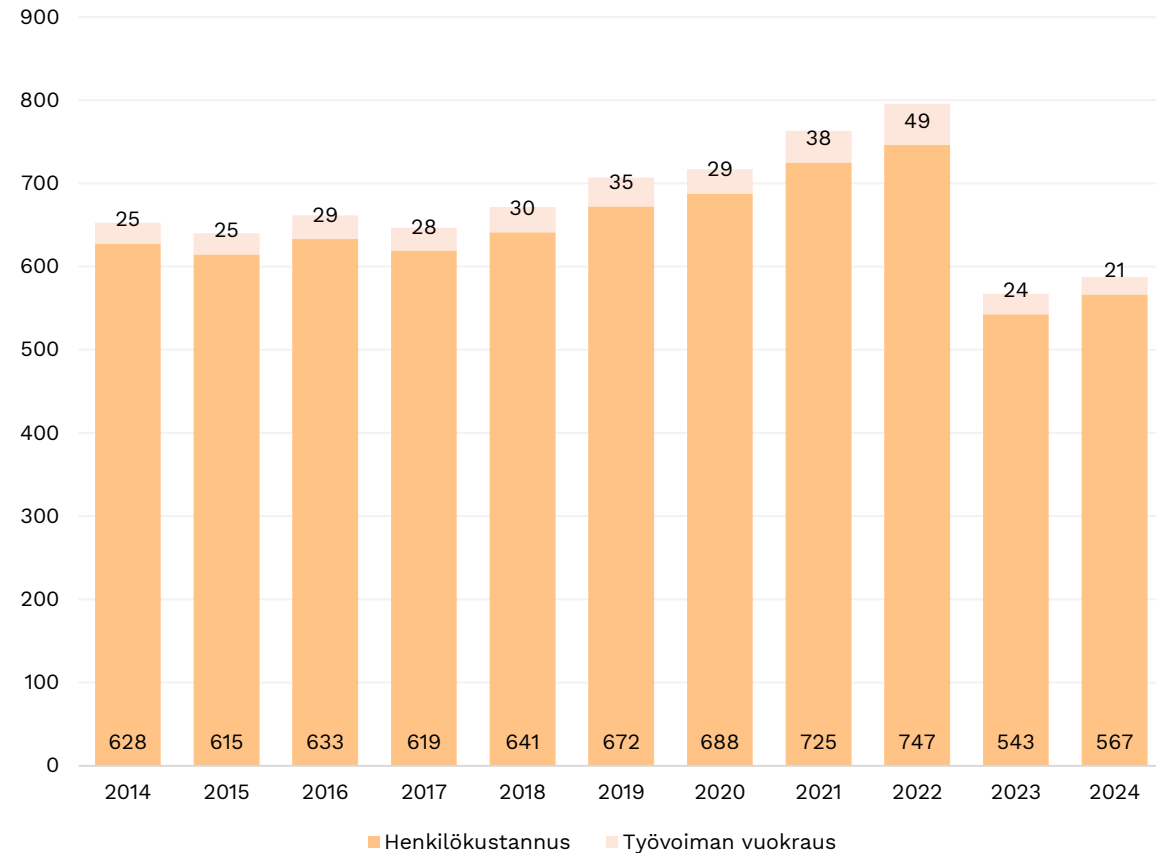
* sis. tarkastukset. KH. keskusvaalilautakunta

Työvoimakustannukset kasvoivat noin 3,5 %

Henkilöstö- ja vuokratyökustannukset kasvoivat vuoden 2024 aikana yhteensä noin 3,5 %. Henkilöstökustannukset nousivat 4,4 % ja vuokratyökustannukset laskivat noin 15 %. Henkilöstökustannuksissa palkat ja palkkiot kasvoivat 5,8%, henkilösivukulut alenivat 1,4 %.

Henkilöstökustannuksia nosti paitsi se, että palvelutarpeen kasvu edellytti uusien tehtävien perustamista myös se, että työvoiman yleinen saatavuus kaupungin tehtäviin parani ja avoimena olleita tehtäviä saatiin täytettyä. Samalla vuokratyövoiman käyttöä pystyttiin vähentämään merkittävästi.

Työvoimakustannusten kehitys, Milj. EUR

Kaupungin talouden toteutuminen

Uudistukset, odottamattomat jaksotusmuutokset ja talouden epävarmuus vaikeuttivat verotulojen ennustamista – myös valtakunnallisesti

Vuosi 2023 oli ensimmäinen tilikausi Sote-uudistuksen yhteydessä uudistetulla kuntien rahoitusmallilla. Vuoden 2023 verokertymää kasvatti vielä uudistuksen ns. verohännät. Verohännät poistuivat vuonna 2024 ja Espoon verotulot laskivat 9 % vuodesta 2023. Verojen ennustamista vaikeutti talouskehityksen epävarmuus sekä verojen jaksotusmuutokset kalenterivuosien välillä.

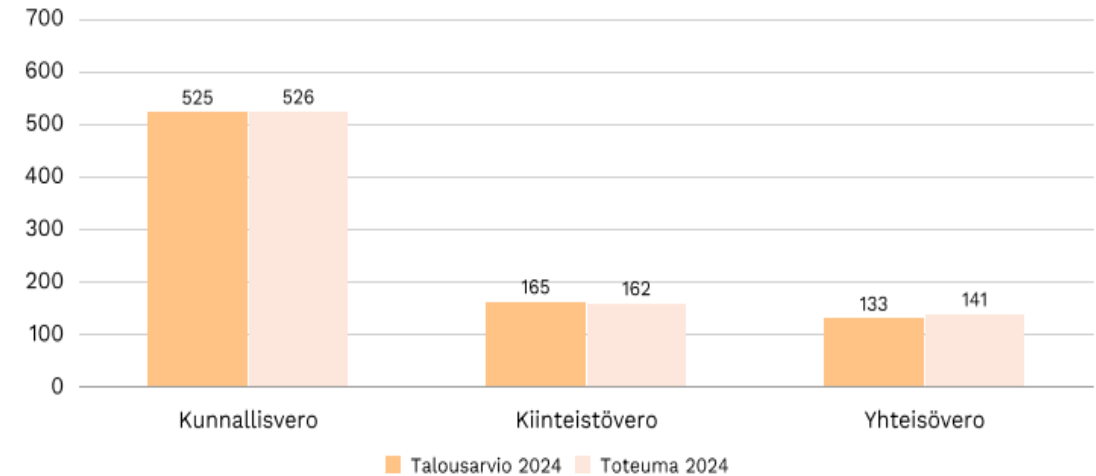
Vuonna 2024 kunnallisveroa kertyi 1 milj. euroa alkuperäistä talousarviota enemmän. Palkkasumman kasvu Espoossa oli marraskuun lopussa 3,1%. Verovuoden 2023 kunnallisveron oikaisu oli Espoolle 14 milj. euroa negatiivinen. Oikaisusta johtuen kunnallisveron arviota alennettiin vuoden aikana mutta marras-joulukuun tilitykset toteutuivat ennakoitua suurempana ja alkuperäinen talousarvion toteutui. Verokertymää kasvatti valtakunnallisesti odottamaton jaksotusmuutos ansiotulojen ennakonpidätyksissä. Ennakonpidätyksien osuus oli poikkeuksellisen suuri vuonna 2024. Lopullinen verotus valmistuu syksyllä

2025, jolloin tiedot ja vuoden 2024 vero-oikaisut tarkentuvat.

Kiinteistöveroa kasvatti kiinteistöverouudistus, jossa maapohjan kiinteistöveron alaraja nousi vuoden 2024 alusta. Kiinteistöverot kasvoivat 19 milj. euroa (13,3 %) edellisvuodesta. Kiinteistövero toteutui 3 milj. euroa alle alkuperäisen talousarvion. Osa vuoden 2024 kiinteistöveroista eräännyy maksettavaksi vuoden 2025 puolella tammi- ja helmikuussa.

Yhteisöveroa kertyi 8 milj. euron talousarviossa ennakoitua enemmän. Alkuvuodesta tilitetyt vuoden 2023 lisäennakot olivat arvioitua suurempia ja kasvattivat Espoon koko vuoden kertymää. Valtakunnallisesti yhteisövero laski ennakkotietojen mukaan 7,9% vuonna 2024. Lopulliset tiedot tarkentuvat verotuksen valmistuttua.

Verotulojen toteuma yhteensä 829 Milj. EUR

Verotulot ylitti alkuperäisen TA:n
6 M€

Verotulot laski vuodesta 2023
9 %

SOTE-uudistus vaikuttaa merkittävästi valtionosuuksiin

Peruspalvelujen valtionosuudet kertyivät talousarvion mukaan. VM:n vuoden aikana tekemät tarkennukset peruspalvelujen valtionosuuteen kasvattivat kertymää vajaan 1 milj. euroa.

Vuoden 2023 alusta valtionosuuksiin on sisällytetty Sote-uudistukseen liittyvä muutosrajoitin ja siirtymätasaus (järjestelmämuutoksen tasaus). Uudistuksen lopulliset siirtolaskelmat ja tarkastukset muuttivat eriä vielä vuodelle 2024.

Espoolta siirtyi uudistuksen yhteydessä huomattavasti enemmän (lähes 200 milj. euroa) verotuloja kuin Sosiaali- ja terveystalouden palvelujen sekä pelastustoimen palvelujen kustannuksia ja tätä erotusta kompensoidaan osittain valtionosuusjärjestelmän kautta vuonna 2024 muutosrajoittimella 116 milj. euroa ja siirtymätasauksella 45 milj. euroa.

Siirtymätasaukset vaikuttavat vielä myös vuosien 2025-2027 valtionosuuksiin.

Espoon verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus eli määrä, jonka Espoo maksaa verotulojen tasausta muualle Suomeen, oli 25 milj. euroa.

Vuodesta 2023 alkaen peruspalvelujen valtionosuuskriteerit painottuvat vahvasti nuorten alle 16-vuotiaiden ikäryhmiin. Ikäryhmien kasvu kasvatti Espoolle tilitettävää valtionosuutta n. 8 milj. euroa vuonna 2024.

OKM:n valtionosuus toteutui 2,3 milj. euroa alkuperäistä talousarviota alhaisempana. Muutos johtui suoritemäärien muutoksesta etenkin valmistavan opetuksen arvion korjauksen osalta. Myös Espoon omavastuun osuus kasvoi lukio- ja ammatillisessa koulutuksessa.

Milj. EUR	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Muutettu talousarvio 2024	Toteuma 2024	TOT-TA
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	349	391	391	392	1
Josta: Sote muutosrajoitin	86	116	116	116	0
Josta: Sote siirtymätasaus	31	45	45	45	0
Valtionosuuksien tasaus	-24	-25	-25	-25	0
Veromenetyksen kompensatio	31	32	32	31	-1
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoitus	3	1	-2	-2	-2
Yhteensä	359	399	397	397	-2

Valtionosuudet alitti alkuperäisen talousarvion

2 M€

Sote-veroleikkauksen tasauserät merkittäviä Espoolle

161 M€

40,6 %

Valtionosuuksien kokonaismäärästä

Rahoitustuotot nostivat kaupungin tulosta

Verorahoituksen ennustamista vaikeutti yleisen taloustilanteen ja työttömyyden vaikutukset tilityksiin. Loppukevään ennusteet kääntyivät syksyn myötä positiivisemmaksi ja verotulotavoitteeseen päästiin.

Verotulot laskivat 82 milj. eur edellisvuodesta, palveluihin käytettävät kulut ja investoinnit puolestaan kasvoivat. Talouden tasapainon kannalta tilanne on haastava.

Kaupungin tulos oli n. 105 milj. euroa, mikä on 50 milj. euroa alkuperäistä talousarviota parempi. Tulosta paransivat rahoitustuotot, jotka toteutuivat lähes 40 milj. euroa talousarviota parempana.

Kokonaisuudessaan kaupunki sai rahoitustuottoja n. 60 milj. euroa, niiden merkitys viime vuoden tuloksen muodostumisessa on merkittävä.

Merkittävimmät käyttötalouden poikkeamat:

- Maanmyyntituotot toteutuivat 35 milj. eur heikompana
- Koton toimintakate toteutui 10 milj. eur heikompana
- Tilapalveluiden toimintakate toteutui 5 milj. eur heikompana
- Tietohallinnon kustannukset alittuivat 7 milj. euroa.

E erityisen tärkeää vuonna 2025 on kaupungin oma palvelujen kustannuksiin liittyvä laskenta, vaihtoehtoisten ja kokonaistaloudellisesti edullisimpien palveluvaihtoehtojen valinta, palvelutarpeen ennakointi sekä verotulorahoituksen analysointi. Ne antavat johtamisen kannalta keskeistä tilannekuvaa ja suunnittelun pohjaksi tarvittavaa tietoa, jotta talouden tasapaino voidaan saavuttaa.

Milj. EUR	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Muutettu talousarvio 2024	Toteuma 2024	Poikkeama TOT-TA
Myyntituotot	34,8	39,0	39,2	46,2	7,2
Liiketoiminnan tuotot	0,0	0,0	0,0	-	0,0
Maksutuotot	100,5	80,9	95,7	95,2	14,3
Tuet ja avustukset	29,7	20,5	24,4	28,9	8,4
Vuokratuotot	55,6	61,5	61,5	63,2	1,7
Muut toimintatuotot	183,2	155,2	121,2	121,4	-33,8
TOIMINTATUOTOT ULKOISET	403,9	357,1	341,9	354,9	-2,2
Valmistus omaan käyttöön	10,9	12,0	12,0	9,0	-3,0
Henkilöstökulut	-542,9	-571,4	-577,2	-566,8	4,6
Pavelujen ostot	-446,9	-482,6	-488,2	-480,1	2,5
Aineet, Tarvikkeet ja tavarat	-58,8	-59,0	-60,2	-59,1	-0,1
Avustukset	-86,6	-88,2	-88,2	-83,4	4,8
Vuokrat	-139,5	-142,8	-142,9	-148,3	-5,5
Muut toimintakulut	-8,5	-9,8	-13,5	-4,6	5,2
TOIMINTAKULUT ULKOISET	-1 283,3	-1 353,8	-1 370,1	-1 342,3	11,5
Sisäinen myynti	344,5	374,7	374,7	380,3	5,6
Sisäiset ostot	-344,8	-374,9	-374,9	-380,5	-5,6
Toimintatuotot yhteensä	748,4	731,8	716,6	735,2	3,4
Toimintakulut yhteensä	-1 628,1	-1 728,7	-1 745,1	-1 722,8	5,9
TOIMINTAKATE	-868,8	-984,9	-1 016,5	-978,7	6,2
Verotulot	911,4	822,9	814,9	829,1	6,2
Valtionosuudet	358,9	398,7	396,6	396,7	-2,0
Rahoitustuotot ja kulut	52,8	20,3	20,3	59,7	39,4
VUOSIKATE	454,3	257,0	215,4	306,7	49,8
Poistot	-191,4	-202,3	-202,3	-195,7	6,6
Arvonalentumiset	-1,2	-	-	-6,3	-6,3
Satunnaiset tuotot ja kulut	0,0	-	-	0,0	0,0
TILIKAUDEN TULOS	261,6	54,7	13,1	104,8	50,1

Investointitaso ennätyskorkealla

Milj. EUR	Toteuma 2023	Talousarvio 2024	Muutettu talousarvio 2024	Toteuma 2024	Poikkeama TOT-TA
TOIMITILARAKENTAMINEN	77,0	106,9	106,9	87,6	-19,3
Uudisrakentaminen	69,4	97,9	97,9	78,5	-19,4
Perusparantaminen	7,5	9,0	9,0	9,2	0,2
INFRARAKENTAMINEN	93,8	94,9	138,4	137,6	42,7
Peruskaupungin hankkeet	49,3	62,8	82,5	82,7	19,9
Yksityisrahoitteiset hankkeet	31,5	20,0	42,7	41,9	21,9
Taseyksiköiden hankkeet	13,0	12,1	13,2	13,0	0,9
Suurpellon taseyksikkö	4,0	1,4	2,5	2,7	1,3
Tapiolan taseyksikkö	8,7	9,7	9,7	9,9	0,2
Urheilupuiston taseyksikkö	0,3	1,0	1,0	0,5	-0,5
MUUT INVESTOINNIT	125,7	116,2	117,4	111,8	-4,4
Liikuntapaikkojen perusparantaminen	1,4	1,4	1,4	1,5	0,1
Kuituverkkojen rakentaminen	-	0,5	0,5	0,5	0,0
Aineettomat investoinnit	11,9	13,2	13,2	11,5	-1,7
ICT-investoinnit	11,9	13,2	13,2	11,5	-1,7
Maa ja vesialueet	11,8	7,0	7,5	7,5	0,5
Koneet ja kalusto	11,0	11,8	11,8	10,4	-1,4
Osakkeet ja sijoitukset	89,7	82,2	82,9	80,4	-1,8
Yhteensä	296,5	318,0	362,7	337,1	19,1

Investointeja toteutui yhteensä 337 milj. euroa. Investoinnit ylittivät alkuperäisen talousarvion 19 milj. eurolla ja alittivat muutetun talousarvion 26 milj. eurolla. Infrarakentamisen määrärahoja korotettiin vuoden aikana 43,5 milj. euroa.

Yleisten alueiden hankintaan ja toimituskustannuksiin käytettiin 7,5 milj. euroa. Yksittäisiä suuria hankintoja ei ollut. Valtuusto lisäsi määrärahaa 0,5 milj. euroa.

Valtuusto lisäsi vuoden aikana infrarakentamisen määrärahaa peruskaupungin hankkeille 19,7 milj. euroa mahdollistamaan hankkeiden ennakoitua nopeampi toteutus. Erityisesti kaupunkiradan rakentamiseen. Valtuusto vähensi Kaupunkiradan investointituloja 8,6 milj. euroa, koska hankkeelle ei myönnetty EU CEF-tukea.

Toimitilojen uudisrakentamisesta jäi hankkeiden ajoitussyistä määrärahaa käyttämättä. Suurimmat alitukset; Tapiolan uimahalli 6,4 milj. euroa, Tiistilän koulu ja päiväkotiki 3,6 milj. euroa, Hösmärin koulun muutos päiväkodiksi 4,5 milj. euroa ja

Vallipuiston päiväkotiki 0,7 milj. euroa. Suurimmat ylitykset olivat Kalajärven koulu ja päiväkotiki 0,5 milj. euroa ja Tähystäjän päiväkotiki 1,0 milj. euroa.

Valtuusto lisäsi Tilapalvelujen osakkeiden määrärahaa 650 000 euroa Kiinteistö Oy Espoon Pysäköintitalon osakkeiden oston. Tilapalvelujen Osakeinvestoinnit ylittivät 0,7 milj. euroa Kiinteistö Oy Otahallin katon peruskorjauksen rahoitukseen tehdyn SVOP-sijoituksen vuoksi. Länsimetron rahastoitavat vastikkeet toteutui 1,3 milj. talousarviota alhaisempana.

ICT-investoinneissa muutamia hankkeita siirtyi ja toteuma alitti talousarvion 1,7 milj. euroa. Lopetetun DigiOne-hankkeen osuus on n. 0,9 milj. muut alitukset selittyvät pääosin HR-järjestelmäkilpailutuksien aikataulumuutoksilla.

Tilojen ensikertaiseen varustamiseen sekä muihin koneisiin ja laitteisiin investoitiin 10,4 milj. euroa.

Investoinnit kasvoivat edellisvuodesta

40 M€

Investoinnit kasvussa – vuosikate ei riittänyt investointien rahoitukseen 2024

Nettoinvestoinnit 2024

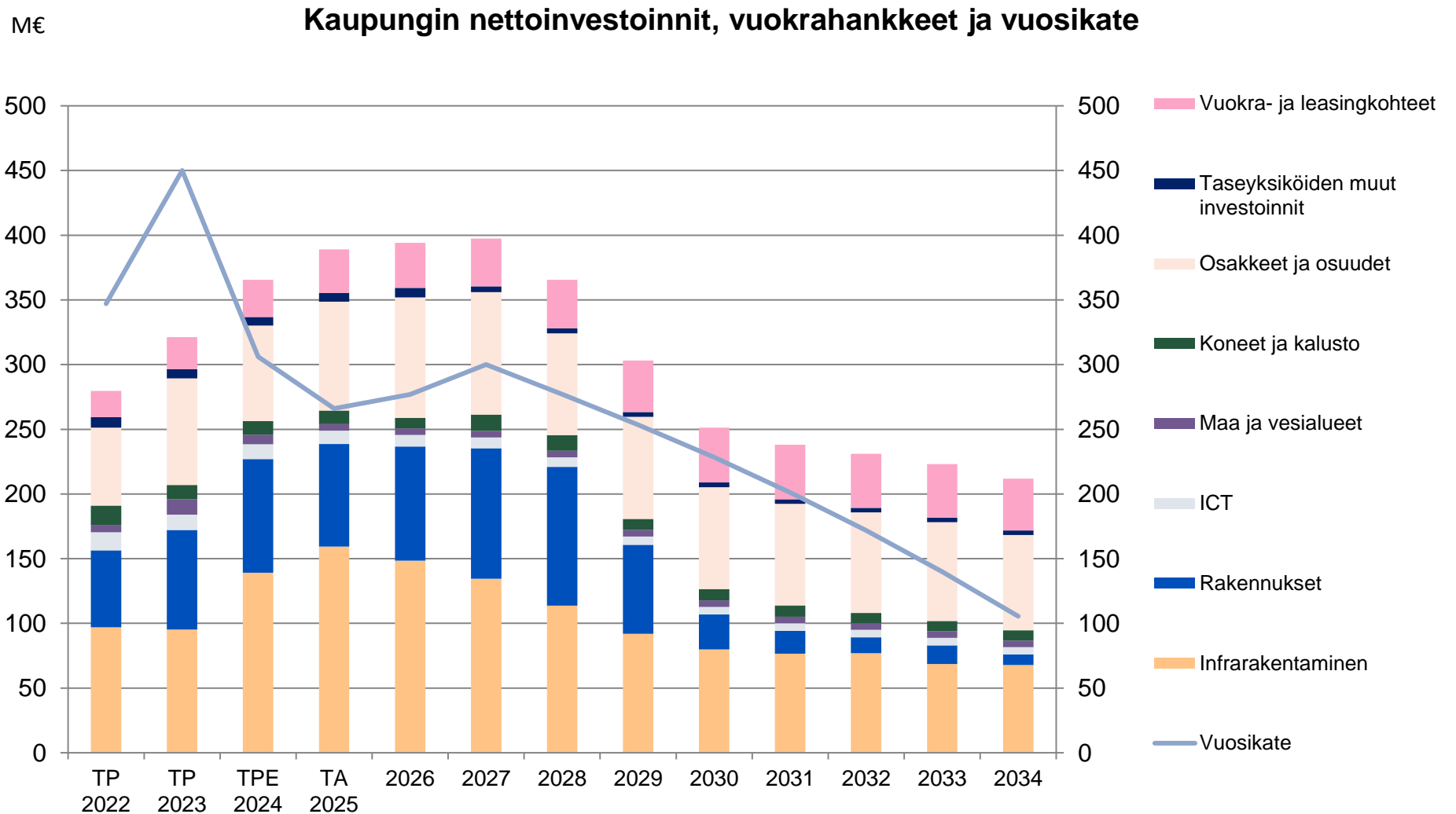
330 M€

Vuosikate toteutui

306 M€

Investointien
tulorahoitusaste

92 %

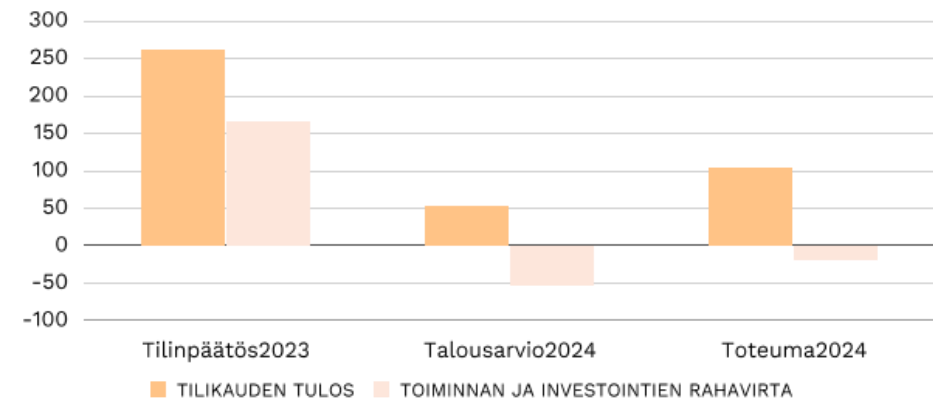

Rahavirta negatiivinen mutta toteutui talousarviota parempana

Milj. EUR	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Muutettu talousarvio 2024	Toteuma 2024	Poikkeama TOT-TA
Toimintatuotot ulkoiset yhteensä	403,9	357,1	341,9	354,9	-2,2
Valmistus omaan käyttöön	10,9	12,0	12,0	9,0	-3,0
Toimintakulut ulkoiset yhteensä	-1 283,3	-1 353,8	-1 370,1	-1 342,3	11,5
Sisäiset myynnit	344,5	374,7	374,7	380,3	5,6
Sisäiset ostot	-344,8	-374,9	-374,9	-380,5	-5,6
Toimintatuotot yhteensä	759,3	743,8	728,6	744,1	0,4
Toimintakulut yhteensä	-1 628,1	-1 728,7	-1 745,1	-1 722,8	5,9
TOIMINTAKATE	-868,8	-984,9	-1 016,5	-978,7	6,2
VUOSIKATE	454,3	257,0	215,4	306,7	49,8
TILIKAUDEN TULOS	261,6	54,7	13,1	104,8	50,1
Investointimenot	-296,7	-318,0	-362,7	-337,1	-19,1
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	167,2	-51,6	-142,5	-18,8	32,8

Toiminnan ja investointien rahavirta oli ennakkotiedon mukaan 19 milj. euroa negatiivinen. Rahavirta toteutui 33 milj. euroa alkuperäistä talousarviota parempana. Tulosta paransi erityisesti rahastojen tuotot, jotka kuitenkin pääosin ohjataan rahastoihin ja eivät suoraan paranna palvelutuotannon rahavirtaa.

Kaupungin kassatilanne oli hyvä vuoden aikana ja talousarviossa varattua lainamäärää ei tarvinnut nostaa.

Espoon kassatilanne oli hyvällä tasolla:

Kaupungin kassa oli
432 M€
 ja tytäryhtiöiden kassa
118 M€

Espoon kassasijoitukset tuottivat vuoden aikana n. 4,7 % eli
19,6 M€

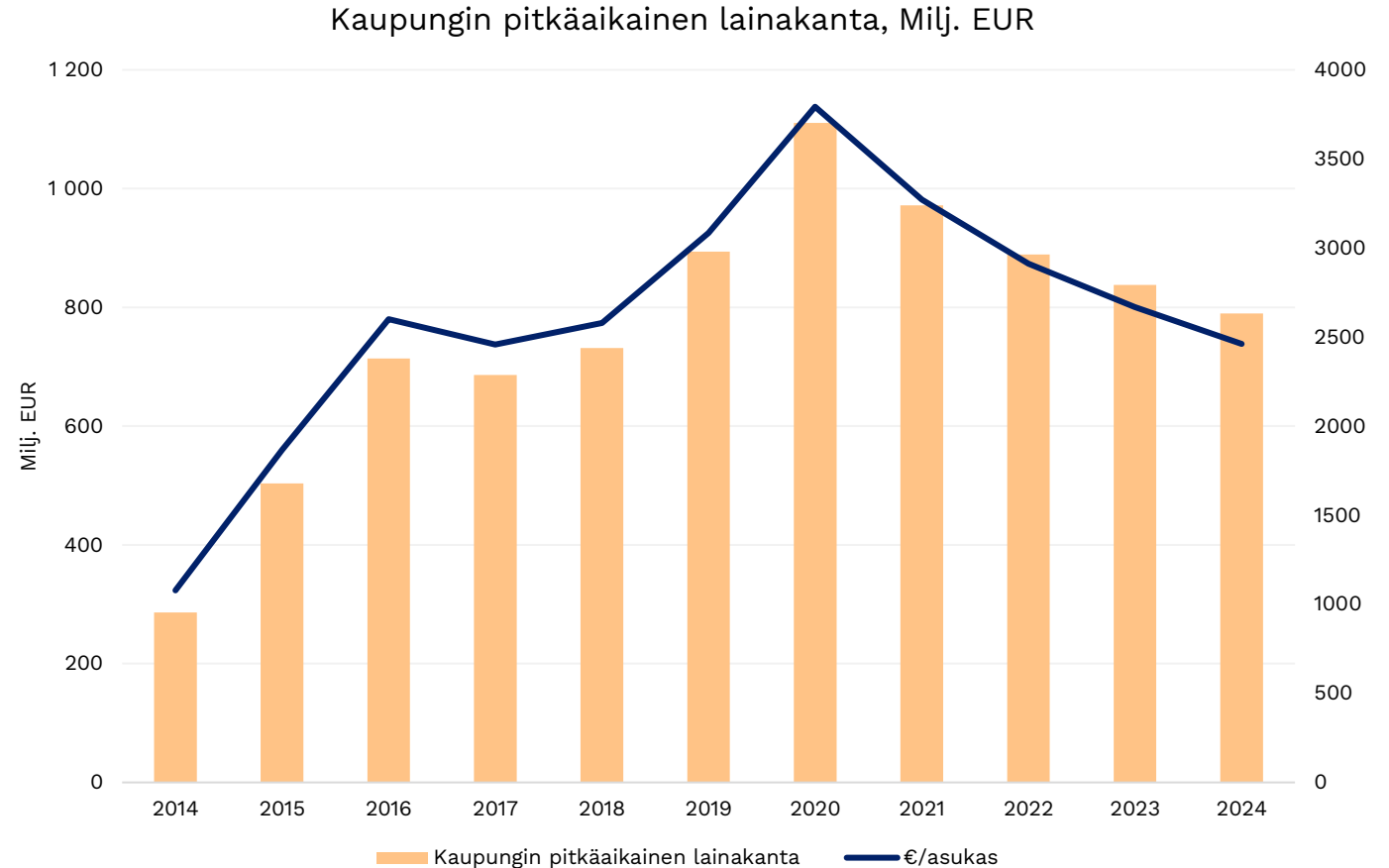
Pitkäaikaisten lainojen määrä pieneni lyhennysten verran:

Vuoden 2024 aikana lyhennetyt lainat
47,3 M€
 Ja maksetut korot
10,1 M€

Vuoden 2024 lainanottovaltuutta
87,5 M€
 ei käytetty

Kaupungin lainasalkusta (790,1 milj. euroa) oli kiinteäkorkoista lainaa
86,08 %
 ja koko lainasalkun kesvikorko
1,24 %

Kassatilanne ja lainakanta

Rahastot

Vahva sijoitusvuosi

Rahastojen **markkina-arvot kasvoivat** vuonna 2024, kun sekä korot että osakkeet tuottivat molemmat hyvin. Espoon rahastojen arvonmuutos oli **n. 77,6 milj. euroa** ja niiden tuotot vaihtelivat 5,2 % ja 9,5 % välillä (markkina-arvoin).

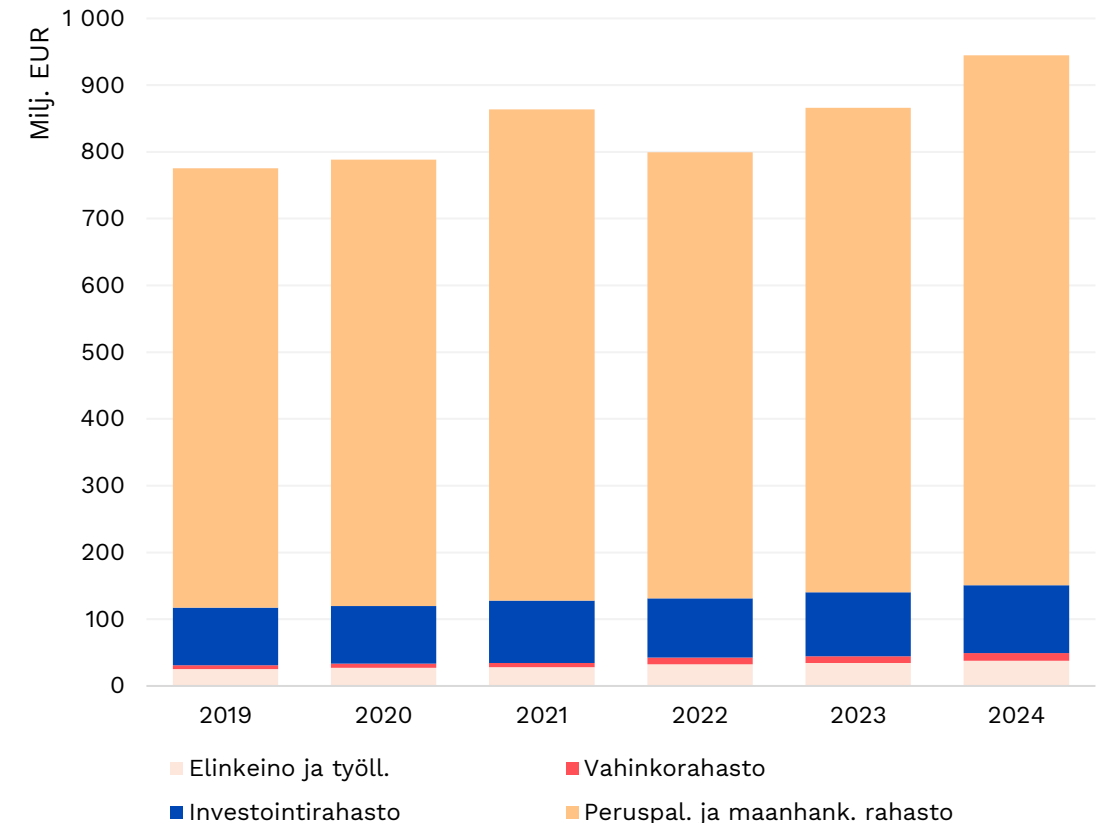
Rahastojen **kirjanpidollinen tulos oli 40,6 milj. euroa** ja talousarvioon oli budjetoitu 16,7 milj. euroa. Vuosi oli kokonaisuudessaan hyvä ja yksittäisiä tuloskomponentteja on vaikea nimetä. Peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahaston arvopapereiden luovutusvoitot ylittyivät n. 17,9 milj. eurolla ja rahastoihin tehtiin alaskirjausten palautuksista n. 3,6 milj. eurolla.

Peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahaston purkua ei tehty vuoden 2024 aikana vahvasta kassatilanteesta johtuen. Talousarvioon oli merkitty 15,0 milj. euron rahaston purku.

Erityiskatteisten rahastojen tuottojenvaihtelu voi olla erityisen suurta, joten ne arvioidaan talousarvioon varovasti.

Kaupungin sijoitukset tulee arvostaa hankintahintaan ja tästä johtuen sijoitusten arvonnousuja ei kirjata kirjanpitoon ennen niiden realisoitumista.

Rahastojen markkina-arvo

TakE-ohjelman tuottavuustavoitteen arvioidaan ylittyvän 3,9M€ ennakkotilinpäätöksen kohdalla

Kaupungin tuottavuustavoitteen arvioidaan **ylittävän vuoden 2024 vuositavoitteensa +3,9 M€**

Suurimmat arvioidut **ylitykset** vuonna 2024 toimenpiteillä:

1. Maanvastaanottomaksujen korotus, ylitys 3,4M€
2. Suunnitelma perusopetuksen laiteympäristöistä, ylitys 1,8M€
3. Kaupungin vakuutusmaksujen alentaminen, ylitys 1,4M€
4. Kiinteistöveroselvitys; Rakennusvalvonnan ja kaupunkimittauksen selvitystyö, ylitys 1,4M€
5. Konserniyhteisöihin kertynyttä ylijäämää tai omaisuutta tuloutetaan kaupungille, ylitys 1,1 M€

Suurimmat arvioidut **poikkeamat** vuonna 2024 toimenpiteillä:

1. Maanmyyntivoitto tavoitetaso nostetaan takaisin 60M€ tasolle 2023-2025, poikkeama -1,8M€
2. Suunnitelma perusopetuksen henkilöstösäästöistä, poikkeama -1,2M€
3. Joukkoliikenteen kustannusten alentaminen, lipputulot, linjastot, poikkeama -1,0M€

Lopulliset vuoden 2024 toteumat tilinpäätöksessä.

TakE-ohjelmassa seurataan tulosyksiköiden määrittämiä TakE-toimenpiteitä ja arvioidaan niiden toteutumista suhteessa asetettuun vuositavoitteeseen. Tulosyksiköiden budjettikokonaisuuden toteutumiseen vaikuttavat lisäksi yksikön muu toiminta ja toimintaympäristön tekijät.

	Vuosi	2024		
	Sarakevalinta	1. Tavoite	4. Toteuma	6. Toteuma ja Tavoitteen ero
Tulosyksikkö				
Elinkeino		10 167	10 167	0
Hallinto		92 516	191 012	98 496
Henkilöstö		528 200	366 033	-162 167
Joukkoliikenne		1 000 000	0	-1 000 000
Kasvun ja oppimisen esikunta		63 500	0	-63 500
Kaupunkisuunnittelukeskus		263 000	150 000	-113 000
Kaupunkitekniikan keskus		643 133	4 438 809	3 795 676
Kaupunkiympäristön esikunta		2 365 840	708 204	-1 657 636
Kulttuuri		752 593	449 384	-303 209
Liikunta ja urheilu		365 000	350 000	-15 000
Rahoitus ja talous		1 983 552	4 686 366	2 702 814
Strategia ja kehittäminen		20 888	15 040	-5 848
Suomenkielinen perusopetus		5 105 420	4 044 808	-960 612
Suomenkielinen varhaiskasvatus		1 856 091	2 276 134	420 043
Svenska bildningstjänster		228 625	232 625	35 500
Tilapalvelut-liikelaitos		5 307 032	4 985 061	-321 971
Toisen asteen koulutus ja nuorisopalvelut		566 849	455 746	-111 103
Työllisyys		334 200	526 496	192 296
Ympäristö- ja rakennusvalvontakeskus		197 644	1 579 429	1 381 785
Yhteensä		21 684 250	25 465 314	3 912 564

(Sis. menovähennykset ja tulolisäykset)

Kaupunkitasoisten tulostavoitteiden toteutuminen

Kaupunkitasoisten tulostavoitteiden toteumat 1/2

Tavoite	OVK1	OVK2	OVK3	ETP
1. Espoo on oppimisen ja sivityksen kärkikaupunki				
1.1. Espoolaiset osallistuvat laadukkaaseen varhaiskasvatukseen	✓	✓	✓	✓
1.2. Espoon oppimistulokset ja koulutustaso ovat Suomen kärkitasoa	–	✓	✓	✓
1.3. Kaikilla lapsilla ja nuorilla on mieluisa harrastus	–	✓	✓	✓
1.4. Nollatoleranssi koulukiusaamiseen ja kouluväkivaltaan	–	–	–	!
1.5. Työpaikkojen houkuttelevuus ja henkilöstön jaksaminen varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa paranee	✓	✓	✓	✓
1.6 Lapset ja nuoret voivat hyvin	–	–	–	~
2. Espoo toteuttaa palveluja koko espoolaisen yhteisön voimin				
2.1. Palvelutuotannon kustannusvaikuttavuus paranee digikärkihankkeiden vaikutuksesta	–	~	~	~
2.2. Palvelutuotanto kehittyi asukas- ja asiakaslähtöisesti ja kustannusvaikuttavasti monituottajamallia hyödyntäen	–	✓	✓	✓
2.3. Rakentamisen lupien käsittelyaika paranee niin, että 85% lupapäätöksistä käsitellään korkeintaan 75 vuorokaudessa	✓	✓	✓	✓
2.4. Espoon kaupungin ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen rajapinnat ja palveluketjut toimivat hyvin	–	✓	✓	✓
3. Espoo on taloudellisesti kestävä ja verotukseltaan kilpailukykyinen				
3.1. Toimintamenojen kasvua hillitään Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman ja talousarvion mukaisesti	!	!	!	~
3.2. Investointien tulorahoitusaste nousee yli 100 % valtuustokauden aikana ja konsernin lainakanta kääntyy laskuun	~	✓	!	✓
3.3. Espoolaiset viranhaltijat sekä poliittiset päättäjät vaikuttavat hallitusohjelman valmisteluun ja valtakunnalliseen päätöksentekoon siten, että Espoon mahdollisuudet kestäväan kasvuun ja investointeihin turvataan	✓	✓	✓	✓

✓	Toteutuu
~	Toteutuu pääosin
!	Poikkeamia
–	Ei voida vielä arvioida

Kaupunkitasoisten tulostavoitteiden toteumat 2/2

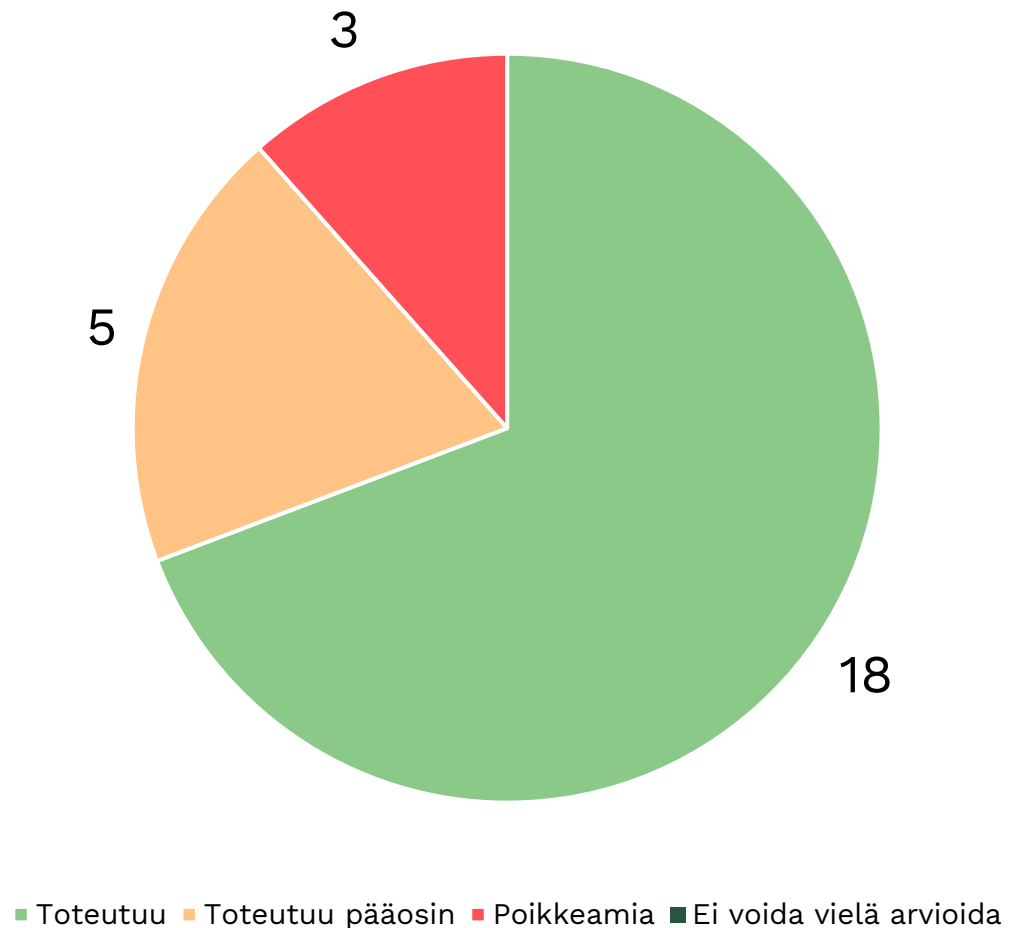
Tavoite	OVK1	OVK2	OVK3	ETP
4. Espoo on kansainvälisesti vetovoimainen yrittäjyys- ja innovaatiopääkaupunki				
4.1. Espoo houkuttelee tieto- ja osaamisintensiivisiä yrityksiä sijoittumaan ja pysymään Espoossa.	-	~	~	✓
4.2. Yritystyöpaikkojen määrä Espoossa ja kasvukäytävillä kasvaa.	-	!	!	!
4.3. Espoo on haluttu kumppani kestävien kaupunki- ja palveluratkaisujen kehittämisessä.	-	-	✓	✓
4.4. Espoo profiloituu Pohjoismaiden parhaana startup-yrittäjyyden ja kasvuyritysten sijaintikaupunkina, jota tukemaan kehitämme kasvuyritys-kampuksen yhdessä kumppaneiden kanssa.	-	✓	✓	✓
4.5. Espoo on Pohjoismaiden paras paikka kansainvälisille osaajille	✓	✓	~	~
4.6 Nuorisotyöttömyys alenee v. 2019 tasolle	!	!	!	!
5. Espoo on viihtyisä, turvallinen ja luonnonläheinen kotikaupunki				
5.1. Espoo kasvaa kestävästi.	✓	✓	✓	✓
5.2. Turvallisuus Espoossa ja kuntalaisten kokema turvallisuus.	~	✓	✓	✓
5.3. Luonnon monimuotoisuus vahvistuu.	✓	✓	✓	✓
6. Espoo saavuttaa hiilineutraaliuden vuoteen 2030 mennessä				
6.1. Hiilidioksidipäästöt vähenevät tavoitteen mukaisesti	✓	✓	✓	✓
6.2. Hiilineutraaliuden edistäminen Espoo-tarinan strategiassa priorisoiduissa kohteissa raideliikenteen varren kaupunkikeskusalueilla ja POKE-pientaloalueilla	-	✓	✓	✓
7. Espoo on Suomen paras kotouttaja				
7.1. Espoon kotouttaminen on tuloksellista	-	~	~	~
7.2. Espoo tukee vastuidensa mukaisesti Ukrainasta saapuvia pakolaisia onnistuneesti	-	✓	✓	✓

- Toteutuu
- Toteutuu pääosin
- Poikkeamia
- Ei voida vielä arvioida

Kaupunkitasoisten tulostavoitteiden toteutuminen

Tulostavoitteista toteutuu vähintään pääosin 88%

- Vuodelle 2024 on asetettu 26 kaupunkitasoista tulostavoitetta
- Ennakkotilinpäätöksen yhteydessä
  - 18 tulostavoitteen arvioidaan toteutuvan
  - 5 tulostavoitteen arvioidaan toteutuvan pääosin
  - 3 tulostavoitteen osalta on poikkeamia
- Poikkeamia on tunnistettu seuraavien tavoitteiden osalta
  - 1.4. Nollatoleranssi koulukiusaamiseen ja kouluväkivaltaan
  - 4.2. Yritystyöpaikkojen määrä Espoossa ja kasvukäytävillä kasvaa.
  - 4.6 Nuorisotyöttömyys alenee v. 2019 tasolle
- Kaupunkitasoisista tulostavoitteista ~88% arvioidaan toteutuvan vähintään pääosin

Toimialojen talouden ja toiminnan toteutuminen

Valtuuston ja konsernihallinnon talouden toteutuminen

Toimintatuotot

Valtuuston tehtäväalueella tulot ylittyi 4,1 milj. euroa. Ylitys johtui laskennallisista korvauksista maahanmuuttajien kotouttamiseen ja erityiskustannuksiin, palkkojen oikaisuista sekä Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymän purun ylijäämän palautuksesta.

Konsernihallinnossa tulot alittuivat 3,5 milj. euroa.

Tukipalvelujen sisäisten tuottojen alittuminen jäi 3,1 milj. euroon, koska konsernihallinnon menot alittuivat. Suurta sisäisten tulojen alitusta pienensi tietohallinnon laskutus OmaEspoon ja DigiOne alaskirjauksista yhteensä 4,8 milj. euroa.

Ulkoiset tulot alittuivat 0,4 milj. euroa projektien ulkoisessa rahoituksessa.

Toimintakulut

Valtuuston tehtäväalueella keskitetystä palkkavarauksesta säästyi 4,5 milj. euroa.

Konsernihallinnossa menot alittuivat 12,8 milj. euroa, joista ulkoisten erien osuus on 10,9 milj. euroa. Henkilöstömenojen alitukseen 2,5 milj. euroa vaikuttivat avoinna ja täyttämättä olleet vakanssit.

Merkittävimmät ostopalvelualitukset ovat tietohallinnossa 7 milj. euroa, jotka johtuvat perustietotekniikan transition ja vuoden 2023 Fujitsun laitteiden juridisen käsittelyn viivästymisestä. Myös järjestelmien uudistuksia on siirtynyt eteenpäin ja niiden ylläpitokustannukset realisoituvat vasta tulevina vuosina.

Valtionosuusjärjestelmän ja in-house-yhtiöiden sidosyksikköasemaa koskeviin uudistuksiin varautuminen painottuu seuraavalle vuodelle.

Milj. EUR Valtuusto ja konsernihallinto ER	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Muutettu talousarvio 2024	Toteuma 2024	Poikkeama TOT-TA
Toimintatuotot	85	91	91	92	1
Toimintakulut	-127	-144	-143	-126	18
TOIMINTAKATE	-42	-53	-52	-34	19

Valtuuston ja
konsernihallinnon
tehtäväalueella
tulot ylittyi
0,6 M€

Valtuuston ja
konsernihallinnon
tehtäväalueella
menot
alittui
17,4 M€

Konsernihallinnon poistot ja
arvonalentumiset ylittivät
2,5 M€

Valtuuston ja konsernihallinnon toiminnan toteutuminen

Hallinto- ja tukipalvelujen tarkastelu päättyi. Valmisteluryhmien toimenpiteet, joista oltiin yksimielisiä, toteutetaan. Muiden hallinnon toimintojen osalta kehittämistä jatketaan osana normaalia toiminnan kehittämistä. Kaupunginjohtaja ohjeistaa tarkemmin jatkokehittämisestä ja sen tavoitteista.

Työvoimapalveluiden siirtyminen valtiolta työllisyysalueelle valmisteltiin yhdessä elinvoiman tulosalueen kanssa. ICT-transitio toteutui pääosin suunnitellusti. HR-valmistelun osalta organisaatio ja virat perustettiin aikataulussa.

Valtuusto hyväksyi yksimielisesti Hiilineutraali Espoo 2030 -tiekartan toukokuussa 2024. Valmisteluun osallistui laajasti kaupunkikonserni, Espoo-yhteisö ja tiiviimmin peruskaupungin yhdeksän eri yksikköä. Tiekartassa kuvataan, miten Espoon on mahdollista saavuttaa hiilineutraaliustavoitteen mukaiset päästövähennykset vuoteen 2030 mennessä.

Kaupungin toimintaa kehitettiin vastaamaan kotoutumisen edistämisestä säädetyn lain uusia tehtäviä ja velvoitteita. Vuonna 2025 voimaan tulleen lain mukaisesti luotiin lakisääteisen kotoutumisohjelman sisällöt osaksi Hello Espoo -sivustoa ja vahvistamalla työvoiman ulkopuolella olevien maahanmuuttajien (erit. kotona lastaan hoitavat vanhemmat) kotoutumisen tukea.

Vaikuttavuusjohtamisen pilotit paransivat kaupungin tiedon hyödyntämistä, mikä nosti sen kypsyytasoa. Espoo tunnustettiin World Smart City Awards -kilpailussa finalistiksi ainoana eurooppalaisena kaupunkina.

Kaupungin vakuutukset pois lukien eläkevakuutukset kilpailutettiin julkisella hankintamenettelyllä. Kaupunki saavutti kilpailutuksella huomattavat vakuutusmaksusäästöt vakuutusturvien ja omavastuiden pysyessä lähes ennallaan.

Espoon kaupunki osallistui Gartnerin järjestämään julkishallinnon järjestelmien uudistuksen (JOTO) vertailuun, ja sijoittui toiselle sijalle. Tämä IDC:n (International Data Corporation) kansainvälinen tunnustus on osoitus Espoon kaupungin ketterästä muuntautumiskyvystä ottaa käyttöön ja hyödyntää digitalisaation mukanaan tuomia etuja, jotka tehostavat tiedolla johtamisen prosesseja ajasta ja paikasta riippumatta.

Kaupungin suur tapahtumiin (Espoo-päivä, Itsenäisyyspäivän juhlakonsertti sekä Espoon Uusi vuosi) osallistui noin 160 000 espoolaista. Vuoden aikana toteutettiin myös lukuisia tapahtumakumppanuuksia kuten WKND Festivaali, Emma Gaala ja nuorten Emma School joihin osallistui noin 250 000 tapahtumakävijää.

Elinvoiman tulosalueen talouden toteutuminen

Toimintatulot

Elinvoiman projekteihin saatiin ulkopuolista rahoitusta yli talousarvion kulttuurissa, liikunnassa sekä elinkeinossa ja työllisyydessä. Lisäksi Työ- ja elinkeinoministeriö korvasi Espoolle TE25-vamisteluun 1,4 milj. euroa.

Elinvoiman maksutuotot ylittyivät 0,4 milj. euroa. Kulttuurin pääsy- ja lipputulot olivat n. 1,6 milj. euroa suunniteltua paremmat. Liikunnan maksutuotot alittuivat 1,2 milj. euroa alkuperäiseen talousarvioon verrattuna uimahallien kävijämäärien alittumisesta johtuen sekä venepaikkamaksujen siirtymisestä vuodelle 2025 osana järjestelmämuutosta, joka hankkeena viivästyi yli vuodenvaihteen.

Toimintamenot

Elinvoiman toimintamenot alittuivat 1,9 milj. euroa.

Työmarkkinatuen kuntaosuus-kustannukset ylittyivät 0,4 milj. euroa alkuperäiseen talousarvioon verrattuna. Kustannukset olivat yhteensä 28,9 milj.

euroa. Työmarkkinatuen laskua edellisvuoteen oli 1 %.

Säästymisiä syntyi työllistettyjen tukimaksatuksen osalta, maksatukset keskeytettiin kesällä 2024 TE-uudistuksen rahoitusmallin ja muiden lakimuutosten takia.

Kulttuurin tapahtumat ylitti talousarvion 0,9 milj. euroa toimintaa tukevien asiakaspalvelujen ostoissa nettobudjetoidussa yksikössä.

Liikunnan toimintamenot alittuivat 1,1 milj. euroa. Palkat toteutuivat budjetoidusti. Palvelujen ostoista Esport Areenan jalkapallovuorojen ostosopimukseen ja Keski-Espoon uimahallin PPP-palvelumaksuun varatut rahat ylittyivät yhteensä n. 0,4 milj. euroa. Muista kuluista jäi käyttämättä n. 1,3 milj. euroa. Vaikka tapahtumavuosi oli runsas, tapahtumiin varautuminen toi poikkeukselliset säästöt.

Milj. EUR Elinvoiman tulosalue	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Muutettu talousarvio 2024	Toteuma 2024	Poikkeama TOT-TA
Toimintatuotot	14	12	12	15	3
Toimintakulut	-170	-180	-180	-178	2
TOIMINTAKATE	-156	-168	-168	-163	5

Elinvoiman
tulosalueen
toimintakate
parani
4,6 M€

Kulttuurin pääsy- ja
lipputulot olivat
1,6 M€
arviota suuremmat

Elinvoiman tulosalueen toiminnan toteutuminen

Hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämisen työn kehittäminen on aloitettu vuoden 2024 alussa. Toiminnan painopisteinä ovat järjestöyhteistyö, osallisuustyö ja ehkäisevä päihdetyö.

Työllisyyspalveluissa valmistauduttiin Espoon ja Kauniaisen työllisyysalueen käynnistämiseen 1.1.2025, otettiin käyttöön uusi kansallinen asiakastietojärjestelmä ja kehitettiin yhteistyötä Helsingin ja Vantaan kanssa työnantajapalvelujen tehostamiseksi.

Yrityspalveluissa otettiin vastuu yritysneuvontapalveluiden järjestämisestä Espoon seudun uusyrityskeskukselta sekä jatkettiin kansainvälisten osajien veto- ja pitovoimaa edistävien palvelujen järjestämistä.

Elinkeinossa ulkoisella rahoituksella toteutettavalla projektitoiminnalla houkuteltiin ulkomaisia startupyrityksiä Espooseen, luotiin uusia työpaikkoja ja yrityksiä sekä tuettiin yritysten tekoälyn hyödyntämistä.

Kaupunginkirjastoissa oli 4 miljoonaa käyntiä. Kirjastojen tapahtumien määrät ja osallistujamäärät ovat kasvaneet edellisiin vuosiin verrattuna.

Kaupunginorkesteri ja sen pienkokoanpanot tavoittivat konserteissa ja yleisötyössä 35 500 ihmistä,

espoolaisissa museoissa oli käyntejä 422 000, joista 141 300 tehtiin Espoon kaupunginmuseon toimipisteisiin. Espoon kulttuuritalojen esityksissä ja tapahtumissa oli 509 700 käyntiä, ammattiteattereissa oli 104 700 käyntiä ja festivaaleilla 55 900 käyntiä. Kulttuurikasvatusmalli Kulttuurikurkkaukseen osallistui 10 400 lasta varhaiskasvatuksessa. Esi- ja perusopetuksen KULPS kulttuuri- ja liikuntapolku teki kävijäennätyksen 133 500 käynnillä, ja Espoon harrastuspolulla oli harrastuskäyntejä 37 000.

Liikunnan ja urheilun tulosityksikössä vuoden merkittävimpiä tapahtumia olivat hiihdon nuorten SM-kilpailut, jääkiekon nuorten alle 18-vuotiaiden MM-kilpailut sekä Susijengin koripallo-ottelut.

Suomen suurin e-urheilutapahtuma Elisa Masters Espoo 2024 -tapahtuma keräsi katsojia paikan päälle yli 7 000 henkilöä ja tapahtumaa seurattiin netin kautta yli 810 000 katsottua tuntia.

Uimahallikäyntien maksutuottojen kertymä ei toteutunut ennakoidusti. Käyntimäärätavoite alittui ennustevirheen vuoksi 200 000 kävijällä ja maksutuottojen kertymä n. 0,2 milj. euroa.

Uimahalleissa
1,3 M
kävijää

Kirjastoissa
4,2 M
lainausta

Kasvun ja oppimisen toimialan talouden toteutuminen

Toimintatulot

Toiminta kehittyi valtaosin alkuperäisten tavoitteiden mukaisesti. Ennakoitua suurempi hanketoiminta, kustannustason nousu, henkilöstökustannusten kasvu sekä budjetoitua suurempi lapsimäärä varhaiskasvatuksessa johtivat alkuperäistä talousarviota suurempiin tuloihin ja menoihin.

Talousarvioon verrattuna toimintatulot ylittivät alkuperäisen talousarvion noin 5,9 milj. eurolla. Syynä pääasiassa projektirahoitus, joka oli yht. 5,5 milj. euroa.

Suvan asiakasmaksutuotot ja myyntituotot alittuivat yht. noin 1,5 milj. euroa. Korvaukset valtiolta ja muilta kunnilta alittuivat ja asiakasmaksumuutos 1.8.2024 nosti tulorajoja ja vähensi maksuja.

Toimintamenot

Toimintamenot ylittivät alkuperäisen talousarvion noin 15,9 milj. eurolla. Suurimmat ylityksen aiheuttajat ovat ulkopuolisen rahoituksen hankemenot, jotka ylittyivät 11,9 milj.

euroa sekä suvan palvelusetelimenot 5,6 milj. euroa (Lasten määrä on kasvanut joulukuusta, lisäksi alle 3-vuotiaiden osuus ja erityistä tukea saavien määrä on kasvanut ennakoitua enemmän). Kotihoidon tuen menot alittuivat noin 3,0 milj. euroa, koska lasten määrä kotihoidon tuella on vähentynyt. Yksityisen hoidon tuki alittui 1,2 milj. euroa. Sisäiset ostot yhteensä ylittivät talousarvion yhteensä 3,4 milj. euroa. Suurimpana eränä ovat jo kertyneet DigiOne-investoinnit yht. 3,8 milj. euroa, jotka kirjattiin alas hankkeesta irtautumisen takia vuonna 2024. Tämä alaskirjaus näkyy Tietohallinnossa investointien arvonalennuksena ja Koton tuloslaskelmassa sisäisinä erinä

Hankemenot ylittivät budjetin yht. 11,9 milj. euroa, josta 5,5 milj. eurolla katettiin budjetin ylittävällä hanketulolla, jolloin hankkeiden nettoylitys oli 6,4 milj. euroa.

Toimintakate toteutui 10,0 milj. euroa alkuperäistä talousarviota heikompana ja 2,1 milj. euroa muutettua talousarviota parempana.

Milj. EUR Kasvun ja oppimisen toimiala	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Muutettu talousarvio 2024	Toteuma 2024	Poikkeama TOT-TA
Toimintatuotot	55	48	53	54	6
Toimintakulut	-808	-842	-859	-858	-16
TOIMINTAKATE	-753	-794	-806	-804	-10

Toimintatuotot
ylittyivät yhteensä
6 M€

Toimintakulut
ylittyivät yhteensä
16 M€

Palvelusetelimenot
ylittyi
5,6 M€

Hankemenot
ylittyi
11,9 M€

Kasvun ja oppimisen toimialan toiminnan toteutuminen

Suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa yksityishoidon tuen käytöstä on ollut siirtymää palvelusetelin käyttöön. Kotihoidon tukea saavien perheiden määrä väheni.

Esi- ja perusopetuksessa sekä lukiokoulutuksessa aloitettiin valmistautuminen vuonna 2025 voimaan tuleviin oppimisen tuen uudistuksiin. Tavoitteena on huolehtia siitä, että kukin oppija saa tarvitsemansa tuen ja pääsee omaan parhaimpaansa.

Hyvinvointialueen opiskelijahuoltopalveluiden rakentaminen on edelleen kesken, joka näkyy esimerkiksi lasten lakisääteisten lääkärintarkastusten tekemättä jättämisenä. Tämä on lisännyt rehtoreiden ja opettajien työtaakkaa.

Hanketoiminta jatkui laajana kaikissa tulosyksiköissä. Tulosyksikön hanketoiminta lisää sekä tuloja että menoja omarahoitusosuuden ollessa hankkeen ehtojen mukainen, yleensä noin 20%. Hankkeisiin lähdetään mukaan vain jos ne ovat riittävän suuria, tukevat normaalia toimintaa ja ovat ajallisesti ja sisällöltään rajattu kokonaisuus. Hankkeiden raportointia ja ohjausta on kehitetty.

Erityisinä painopistealueina oli menestyksekkäs kotouttaminen ja lapsen yksilölliset tarpeet huomioivan oppimisen polun rakentaminen yli tulosyksikörajojen. Kotouttamista ruotsiksi tullaan edistämään tavoitteena muunkielisten lasten tasaisempi jakautuminen kaikkiin espoolaisiin kouluihin.

Kasvun ja oppimisen toimialan henkilöstötulokset ovat parantuneet kautta linjan kaikissa tulosyksiköissä Kunta10 tutkimuksen ja työfiilismittarin mukaan. Huolenaiheena on kuitenkin henkilöstön kokeman väkivallan lisääntyminen, joka on valtakunnallinen ja jopa globaali ilmiö. Henkilöstön saatavuustilanne on hieman parantunut, mutta on edelleen haastava erityisesti lastentarhanopettajien, joidenkin aineenopettajien ja erityisopetukseen liittyvien tehtävien osalta.

Lähtövaihtuvuus laskenut toimialalla

-1,7 %

Henkilöstömäärän kasvu oli maltillista

+1,6 %

Kaupunkiympäristön (ilman nettoyksiköitä) toimialan talouden toteutuminen

Toimintatulot

Rakentamisen ja maakaupan suhdannetilanne pienensi esikunnan, kaupunkisuunnittelukeskuksen ja rakennusvalvonnan lupapäätösten tuottamaa tulokertymää. Valtuusto alensi näitä tulotavoitteita 23,5 milj. euroa. Rakennusvalvontaa lukuun ottamatta muutetut tulotavoitteet toteutuivat.

Kaupunginhallitus lisäsi 22,7 milj. euroa kunnallistekniikan sopimusrakentamiseen ja samalla korotti maankäyttö Sopimusten tulotavoitetta 22,7 milj. eurolla.

Kaupunkitekniikan keskuksessa alueiden käyttöluopatulot (2,1 milj. euroa) kasvoivat kiitos kaupungissa käynnissä olleista urakoista. Maanvastaanottotuloja toteutui ennätysmäärä (5,7 milj. euroa), koska kaupungissa oli menossa suuria työmaita, joissa oltiin maanrakentamisvaiheessa.

Toimintamenot

Määrärahan käyttö alittui esikunnassa sekä joukkoliikenteessä. Muuten menot toteutuivat melko tarkkaan talousarvion mukaisesti.

Milj. EUR Kaupunkiympäristö ilman nettositovia ER	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Muutettu talousarvio 2024	Toteuma 2024	Poikkeama TOT-TA
Toimintatuotot	252	220	219	227	7
Toimintakulut	-309	-333	-333	-325	8
TOIMINTAKATE	-57	-114	-114	-99	15

Maanmyyntivoitot alittivat alkuperäisen talousarvion

-23 M€

Joukkoliikenteen kulut toteutuivat talousarviota alhaisempana

5,9 M€

Kaupunkiympäristön toimialan toiminnan toteutuminen

Kaupunkiseutujen MAL-sopimusneuvottelut saatiin päätökseen. Sopimukset allekirjoitettiin joulukuussa 2024. Sopimuksissa on sovittu kaupunkiseutujen kuntien ja valtion välillä pidemmän aikavälin tavoitteista (2024-2035) sekä konkreettisista toimenpiteistä vuosille 2024–2027.

Kaupunkiradan rakennustyöt alkoivat.

Asumisen kerrosalaa kaavoitettiin 17 330 kem2. Kaupunkisuunnittelussa on vuoden 2024 aikana järjestetty 34 asukastilaisuutta, joihin osallistui yhteensä noin 2100 asukasta.

Rakennuslupia myönnettiin 1 157 kappaletta.

Asuntoja valmistui 3270 kappaletta ja uusia aloitettiin 2 120 kappaletta.

Valmisteltiin seuraavien luonnonsuojelualueiden perustamisesitykset Uudenmaan Ely-keskukselle sekä kh:lle alkuvuoden 2025 päätöksentekoon. Alueet ovat Mätäjärvi, Tremanskärin laajennus ja

Hynkänlampi-Rumpmossen.

Esikunta toteutti kaupunkiympäristön toimialan työnantajamielikuvakampanjan "Työkaverisi ovat jo Espoolla"

Toimialan Kaupunkimittaus- ja geotekniikkapalvelut ovat panostaneet ennakoivasti tulevaisuuden työvoiman saatavuuteen vaikuttavalla oppilaitosyhteistyöllä Aalto-yliopiston, Metropolian ammattikorkeakoulun sekä Stadin ammattiopiston kanssa.

Ympäristönsuojelu puolestaan asetti palvelualueen tarinaan yhteiseksi tavoitteeksi vaikuttaa siihen, että ympäristönsuojelu on houkutteleva työyhteisö ympäristöalan asiantuntijoille. Tavoitetta edistettiin systemaattisesti parantamalla prosesseja rekrytoinnissa ja perehdytyksessä sekä lisäämällä tehtävien ja harjoittelujen sisältöjen kiinnostavuutta.

Tilapalveluiden talouden toteutuminen

Toimintatulot

Liikelaitoksen toimintatulot toteutuivat 102,1 % mukaisesti olleen 321 milj. euroa.

Kiinteistöjen käyttömenot lämpö, sähkö ja vesi) alittuivat 3,8 milj. euroalla käyttösuunnitelmaan nähden.

Toimintamenot

Toimintamenot toteutuivat 105,7 % mukaisesti olleen 212,7 milj. euroa. Ulkoiset vuokra- ja vastikekulut ylittävät talousarvion 11,3 milj. euroa käyttösuunnitelmaan nähden. Indeksikorotukset ja yhtiöiden vastikkeet ovat kasvaneet. Muut toimintamenot olivat käyttösuunnitelman mukaiset.

Tilikauden tulos

Käyttösuunnitelman mukainen tulostavoite (22 milj. euroa) ei toteudu. Tulos on 19,9 milj. euroa ja toteutuu 2,1 milj. euroa käyttösuunnitelmaa alempana. Tulot ylittivät muutetun käyttösuunnitelman 6,6 milj. eurolla ja toimintamenot ylittyivät 11,4 milj. eurolla sekä poistot ja arvonalentumiset 1,1 milj. eurolla ja sisäiset korkokulut alittuivat 3,8 milj. euroa.

Milj. EUR Tilapalvelut-liikelaitos	TOT 2023	TA 2024	MTA 2024	TOT 2024	Poikkeama TOT-TA
Toimintatuotot	290	314	314	321	7
Toimintakulut	-193	-201	-201	-213	-11
TOIMINTAKATE	97	113	113	108	-5
Rahoitustuotot ja -kulut	-30	-34	-34	-30	4
VUOSIKATE	67	79	79	78	-1
Poistot	-56	-57	-57	-57	0
Arvonalentumiset	-1	-	-	-1	-1
TILIKAUDEN TULOS	11	22	22	20	-2

Tiloihin liittyvien
kustannusten kasvu
edellisvuodesta
20 M€

Tilapalveluiden toiminnan toteutuminen

Hiilineutraaliustavoitetta edistettiin ja KETS-toimenpidesuunnitelmaa toteutettiin.

Kunnossapidon vanhan toiminnanohjausjärjestelmän käyttö päättyi ja uuden järjestelmän käyttöönoton valmistelua ja testauksia tehtiin.

Tilapalvelujen työvoiman saatavuutta kehitettiin mm. kiinteistönhoidon rekrytoinnin pelillistämällä, kunnossapidon näkyvyyttä parantamalla rekrytointimessuilla sekä ylläpidon akatemialla, jolla varmistetaan laitoshuollon ja kiinteistönhoidon työkokeilut ja rekrytointi.

Käynnissä olevat investointihankkeet olivat Kalajärven koulu ja päiväkotivaihe 2, Sunan koulun peruskorjaus, Tapiolan päiväkodin peruskorjaus ja Oittaaan puku- ja pesutila sekä Espoonlahden terveysaseman peruskorjaus. Tapiolan uimahallin urakka kilpailutettiin.

Valmistuneita hankkeita olivat Tiistilän koulu ja päiväkotivaihe sekä Aarrekartan, Tähystäjän ja Viherkallion päiväkotivaihe, Matinkylän ja Espoonlahden paloasemat, Pekkaan ja Espoonlahden huoltorakennukset.

Kulttuurikeskuksen teatterin suunnittelua ja Espoolaistentalon esisuunnittelua edistettiin.

Kiinteistö Oy Espoon Keskusten Pysäköintiyhtiön vähemmistöosakkeet ostettiin.

Suurpelto taseyksikön talouden ja toiminnan toteutuminen

Olennaiset tapahtumat toiminnassa

Ensimmäisten kaava-alueiden katuja on viimeistelty valmistuneiden asuinrakennusten ympäristöissä.

Storhementinreitti hulevesienhallintarakenteineen valmistui ja se avattiin käyttöön.

Eri puolilla Suurpeltoa oli käynnissä 13 asuntorakentamishanketta.

Asemakaavoitus on vireillä alueen pohjoisosissa Sepänkallion, Lakeamäen ja Vassholmin alueilla sekä Kehä II itäpuolisella Nygrannaksen alueella.

Maakirjantien kaavahanke edistyi.

Talous

Valtuusto korotti osavuositarkastus 1:n yhteydessä tulotavoitetta 1,1 milj. euroa, koska tuloutettavien investointien määrärahaa korotettiin vastaavasti. Muutettu tulotavoite 3,4 milj. euroa toteutui.

Menot toteutuivat talousarvion puitteissa ja edellisten vuosien tasolla.

Investointeihin käytettiin 2,65 milj. euroa. Investoinnit kohdistuivat katujen ja puistojen rakentamiseen ja perusparantamiseen.

Milj. EUR Suurpellon taseyksikkö Pa	TOT 2023	TA 2024	MTA 2024	TOT 2024	Poikkeama TOT-TA
Toimintatuotot	5	2	3	4	1
Toimintakulut	-0,1	-0,4	-0,4	-0,1	0,3
TOIMINTAKATE	5	2	3	3	2
Rahoitustuotot ja -kulut	1	1	1	1	0
VUOSIKATE	6	3	4	5	2
Poistot	-6	-5	-5	-5	0
Arvon alentumiset	-	-	-	-	-
TILIKAUDEN TULOS	0	-2	-1	-1	2

Tapiolan taseyksikön talouden ja toiminnan toteutuminen

Olennaiset tapahtumat toiminnassa

Maarinsolmun eritasoliittymän rakentamisen rahoituksesta tehdyn päätöksen myötä neuvottelut liittymän rakennussunnittelusta käynnistyivät valtion kanssa.

Keilaniemen alueella kehittäminen jatkui edelleen voimakkaasti ja alueella oli vireillä vuoden aikana useita hankkeita. Alueelle suunniteltiin yleistä kalliopysäköintilaitosta, jonka toteuttamisesta neuvoteltiin kaupungin kanssa.

AB Invest AS:n hotelli/kongressikeskus/toimistohankkeen asemakaava ja vesilupa tulivat voimaan ja hankkeen tontinvuokrauksesta ja täyttökustannuksista päätettiin vuoden lopussa.

Talous

Alkuperäinen tulotavoite ei toteutunut suhdannetilanteen vuoksi. Valtuusto alensi tulotavoitetta 20 milj. euroa. Alennus kohdistui maanmyyntiin ja maankäyttö-sopimustuottoihin. Maanvuokria kertyi suunnitellusti.

Kulut toteutuivat talousarvion puitteissa, mutta sisäiset korkomenot ylittivät talousarvion. Korkojen nousuun oli varauduttu, mutta välitystilin velan kasvun vuoksi korkomenot ylittyivät.

Taseyksikön investoinnit olivat yhteensä 16,4 milj. euroa. Infraa rakennettiin 9,9 milj. eurolla ja osakkeiden ja osuuksien investoinnit mm. Tapiolan keskuspysäköinti Oy:n rahoitusvastikkeisiin olivat 7,6 milj. euroa.

Milj. EUR Tapiolan taseyksikkö Pa	TOT 2023	TA 2024	MTA 2024	TOT 2024	Poikkeama TOT-TA
Toimintatuotot	39	30	10	10	-20
Toimintakulut	-1	-2	-2	-1	0
TOIMINTAKATE	37	28	8	9	-20
Rahoitustuotot ja -kulut	-5	-4	-4	-5	-1
VUOSIKATE	33	24	4	3	-21
Poistot	-27	-27	-27	-27	-1
Arvonalentumiset	0	-	-	-	-
TILIKAUDEN TULOS	6	-2	-23	-24	-22

Suhdanne näkyi
tulokertymässä
-20 M€

Urheilupuiston taseyksikön talouden ja toiminnan toteutuminen

Olennaiset tapahtumat toiminnassa

Stadionin ja pysäköintilaitoksen suunnitelmia jatkokehitettiin vuonna 2023 todetun asuntomarkkinatilanteen heikentymisen vuoksi. Aiemmin kiinteästi stadionin katsomorakenteissa ollut asunto-osa eriytettiin stadionista, mikä tarvittaessa mahdollistaa asunto-osan ja stadionin eriaikaisen rakentamisen.

Stadionin ja pysäköintilaitoksen urakkakilpailuaineisto valmistui.

Urheilupuiston alueen katujen, kunnallistekniikan, puistojen ja liikuntapaikkojen rakennussuunnitelmat valmistuivat vuoden 2024 lopussa.

Talous

Vuokratuottoja kertyi talousarvion mukaisesti.

Investointien toteuma oli 0,5 milj. euroa. Vuoden aikana tehtiin kunnallistekniikan suunnitelmia.

Valtuustoon nähden sitovien tasojen poikkeamat

1 000 EUR	Käyttötalous	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Kulttuurin tuloyksikkö ST	Toimintakulut	-46 830	-21	-46 851	-47 059	-208
Liikunnan ja urheilun tuloyksikkö ST	Toimintatuotot	7 622	-	7 622	6 669	-953
Kasvun ja oppimisen lautakunta ST	Toimintakulut	-732 889	-13 393	-746 282	-748 227	-1 946
Kaupunkitekniikan keskus ST	Valmistus omaan käyttöön	1 800	-	1 800	987	-813
	Toimintakulut	-69 876	-	-69 876	-71 155	-1 280
Ympäristönsuojelu- ja rakennusvalvontakeskus	Toimintatuotot	7 323	-500	6 823	6 247	-576
Tilapalvelut-liikelaitos ST	Tilikauden tulos	21 979	-	21 979	19 897	-2 082
1000 EUR	Investoinnit	Talousarvio 2024	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2024	Toteuma 2024	Poikkeama
Kiinteät rakenteet ja laitteet						
Liikuntalautakunta, liikuntapaikkojen perusparantaminen	Menot	-1 416	-	-1 416	-1 507	-91
Tapiolan taseyksikkö	Menot	-9 700	-	-9 700	-9 906	-206
Suurpellon taseyksikkö	Menot	-1 400	-1 100	-2 500	-2 653	-153
Koneet ja kalusto						
Kaupunkitekniikan keskus	Menot	-650	-	-650	-848	-198
Osakkeet ja osuudet						
Tilapalvelut -liikelaitos	Menot	-22 458	-650	-23 108	-23 836	-728

- Taulukossa valtuustoon nähden sitovien tulojen, menojen ja tilikauden tuloksen (Tilapalvelut) poikkeamat tilinpäätöksen ennakkotiedon mukaan.
- Poikkeamat raportoitu yksiköistä, joissa menoylitys tai tulojen alitus muutettuun talousarvioon nähden on yli 200 000 euroa tai yli 5% talousarviosta.
- Vastuuyksiköiden tarkempi sitovien tasojen poikkeamaraportointi esitetään tilinpäätöksessä.

ESPOO
ESBO